

Дата: 11.05.2022

Урок № 37-38

Тема:Чергування приголосних в українській мові. Зміни приголосних при збігові їх у процесі словотворення

Мета: формування компетентного мовця, який усвідомлено прагне бути грамотним, застосовувати знання про чергування приголосних звуків на практиці. усвідомлює важливість дотримання орфографічної норми для сучасного компетентного мовця; знає правила чергування голосних та приголосних звуків;

Матеріали до уроку:

► Спробуймо усно по ланцюжку утворити від поданих слів прикметники, використовуючи суфікс **-ськ-** (-зък-, -цък-). Які зміни відбулися у фонетичному складі слова?

Буг, Кагарлик, Перемишль, Ніжин, Золотоноша, Норвегія, Добромиль, таджик, черкес, завод, Париж, француз, викладач, ескімос, Прилуки, Волга, Оболонь, Бахмач, журналіст, козак, Одеса, Рига, Сиваш, Ірпінь, Овруч, комендант, калмик, Кавказ, Гадяч, Ворзель, Черкаси, альпініст, Вишнопіль, Калуш, емігрант, босяк, Волинь, Острог, Поділля, Ільмень, якут, узбек, волох, Запоріжжя, Кременчук, чех, казах, брат, Ельбрус, Дрогобич, Ятрань, Полісся, студент, парубок, Прага, чумак, гігант, латиш.

- Назвіть, які зміни відбуваються у фонетичному складі слова.
- Що потрібно знати, щоб правильно утворювати слова?
- Які труднощі у вас виникали? Чому?

Робота з підручником

Опрацювання таблиці «Чергування приголосних». Створення ментальної карти до теми.

Запам'ятаймо винятки! Яський, баскський, казахський, перемишльський, цюрихський, тюркський, ла-маншський, нью-йоркський.

Запитання до змісту карти.

1. Назвіть усі можливі чергування у прикметниках.
2. Яка група приголосних унаслідок додавання суфіксів **-ськ-**, **-ств-** змінюється на **-цък-**, **-цтв-**?
3. Який процес у мові називають чергуванням?
4. У яких буквосполученнях не відбуваються чергування приголосних?

5. Яка група приголосних унаслідок додавання суфіксів *-ськ-*, *-ств-* змінюється на *-зък-*, *-зтв?*

► У поданих словах уставте на місці крапок необхідні букви.

1	Ру..ниця	11	бангладе..ький	21	туре..ький
2	соня..ник	12	гамбур..ький	22	лати..ький
3	педагогі..ний	13	лейпци..ький	23	варя..ький
4	ї..жу	14	романти..ний	24	невольни..ький
5	кри..аний	15	чика..ький	25	таджи..ький
6	владивосто..ький	16	кавка..ький	26	товари..ький
7	вол..ький	17	коза..ький	27	молоде..ький
8	strasбур..ький	18	шту..ний	28	боягу..ький
9	кременчу..ький	19	че..ький	29	полове..ький
10	шліссельбур..ький	20	чува..ький	30	зву..ний

► Згрупуйте слова за видом орфограми, виписавши цифри замість слів.

► Поясніть правопис груп орфограм.

Редагування

► Виправте у словах помилки за чергування приголосних.

Туристський, латишський, городництво, птахство, господарство, рільництво, рижський, парубоцтво, багацтво, сплачувати, господарський, каліцтво, бугський, ткацький, сивашський, лісництво, Вінниччина, вимощений, мангишлацький, кавказський, скотарство, брацтво, проводжати, одесський, французьський, убоztво, переїжджаю.

► З'ясуйте, які суфіксальні слова утворено правильно.

► Підкресліть у них перші літери.

Виконати тести!

1. Знайдіть слово, у якому допущено помилку:

- А) збагатити;
- Б) застелати;
- В) причепити;
- Г) намагатися;
- Д) перемагати.

2. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «е»:

- А) вич..сувати;
- Б) прир..кати;

- В) вт..кти;
- Г) запл..тати;
- Д) розб..рати.

3. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «и»:

- А) вит..рати;
- Б) стер..гтися;
- В) викор..нити;
- Г) прибер..гти;
- Д) оп..ктися.

4. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «і»:

- А) зач..пити;
- Б) відр..ктися;
- В) прич..сати;
- Г) наш..птувати;
- Д) спостер..гти.

5. Визначте рядок, у якому в усіх словах пропущено букву «і»:

- А) н..гтя, греб..нець, дор..жка;
- Б) крем..ня, г..стя, рад..сті;
- В) кам..ня, ін..ю, вип..чка;
- Г) вир..ю, л..ктя, чоб..та;
- Д) ім..ні, бездоріжжя, бат..га;

6. Знайдіть слово, у якому пропущено буквосполучення «-тс-»:

- А) неу..тво;
- Б) воя..тво;
- В) мисте..тво;
- Г) бага..тво;
- Д) юна..тво.

7. Знайдіть слово з буквосполученням «-тськ-»:

- А) солда..кий;
- Б) чума..кий;
- В) кременчу..кий;
- Г) спожива..кий;
- Д) дива..кий.

8. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «щ»:

- А) доро(жч,щ)ати;
- Б) ву(жч,щ)ати;

- В) кра(жч,щ)ати;
- Г) бря(жч,щ)ати;
- Д) дзи(жч,щ)ати.

9. Знайдіть слово з буквосполученням «-чч-».

- А) Слова..ина;
- Б) солда..ина;
- В) Гали..ина;
- Г) рекру..ина;
- Д) копій..ина.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.